

eines der Saptarshi im 11ten Manvantara HARIV. 477. N. pr. eines Gandharva(?) MBH. 2, 303, wo jedoch सुमनस्तरुपा: viell. als ein Wort zu fassen ist. — 3) f. ई a) N. verschiedener Pflanzen: eine best. Gemüsepflanze Suçr. 1, 219, 19. Alos perfoliata Lin. RĀĀN. im ÇKDr. NIGH. PR. = तरुणी Rosa glandulifera Roxb. NIGH. PR. = दत्ती RĀĀN. eine best. Blume, = सक्ता, कुमारी, गन्धाब्जा, चारुकेशरा u. s. w. ebend. — b) ein best. Parfum, vulg. चीडा RĀĀN. — 4) n. a) Knorpel (vollständig तरुणास्थि) Suçr. 1, 35, 1. 339, 16. 2, 370, 2. कटीक° ein best. Theil des Hüftknochens, Hüftgelenk 1, 343, 9. 346, 9. 350, 3. — b) Schössling: कुश° KĀTJ. ÇR. 5, 1, 29. 2, 15. 6, 1, 12. 7, 2, 10. PĀR. GĀHJ. 2, 1. — Vgl. तलुन.

तरुणाक (von तरुणा) 1) m. N. pr. eines Schlangendämons MBH. 1, 2160. — 2) n. Schössling: दर्भ° AIR. BR. 7, 33. ÇAT. BR. 3, 1, 3, 7. 4, 1, 21. 6, 4, 10. ĀÇV. GĀHJ. 4, 6.

तरुणापीतिका (त° + पी°) f. rother Arsenik NIGH. PR.

तरुणाभास (त° + आभास) m. eine Gurkenart NIGH. PR.

तरुणाप्य (von तरुणा), तरुणापते jung —, frisch werden: उडुम्बरसमीपा वृद्धो ऽपि तरुणापते Suçr. 2, 136, 1. HARIV. 474. jung —, frisch bleiben: चतुःश्रेत्रे च शीर्यते तृक्षिका तरुणापते PĀNĀT. V. 13. BHARTṢ. 3, 9.

तरुणामन् (wie eben) m. das jugendliche Alter KĀTJ. 36, 5.

तरुणीकटाक्षमाल (त° - क° + माला) m. N. einer Pflanze, = तिलक RĀĀN. im ÇKDr. Unter तिलक wird nach BHĀVABR. तरुणीकटाक्षकाम m. als Synonym aufgeführt.

तरुतैर (von 1. तरु) nom. ag. P. 7, 2, 34. 1) überwindend, gewinnend; Sieger: स वाङ्मवीन्द्रस्तु तरुता RV. 1, 27, 9. 129, 2. नास्य वर्ता न तरुता मन्काधने 40, 8. 6, 66, 8. स्पृधाम् 1, 119, 10. 8, 1, 21. 46, 9. पृतनानाम् 39, 1. — 2) fördernd, zur Eile treibend NĪR. 10, 28. रयानाम् RV. 10, 178, 1. — Vgl. तरितर, तरीतर, तत्रतर.

तरुता (von तरु) f. der Zustand eines Baumes, das Baum-Sein MĀR. P. 31, 9.

तरुतूलिका (तरु + तूल°) f. eine Art Vampyr HĀR. 183. तरुतूलिका v. 1. ÇKDr. WĪLS. — Vgl. वातुलि.

तैरुत्र (von 1. तरु) adj. hinüberbringend, rettend; zum Sieg führend, überwindend: अथ RV. 1, 117, 9. साह्यं तरुत्रो अयस्ति कृष्टी: 4, 21, 2. पस्यान्ना गभीरा मदी उरवस्तुत्रा: । कृषमन्तः प्रूरसतो 8, 16, 4. Agni 6, 1, 11. Indra 1, 174, 1. 2, 11, 15. 3, 30, 3. 6, 17, 2. 26, 2. 72, 5. 10, 47, 4.

तरुतूलिका s. u. तरुतूलिका.

तरुनाख (तरु + नख) m. Dorn (Baumnagel) HĀR. 91.

तरुनुज (तरु + नुज) m. eine best. Schmarotzerpflanze, Yanda Roxburghii R. Br. RĀĀN. NIGH. PR. — Vgl. तरुरुक्ता, तरुरोक्षिणी, तरुस्या.

तरुमृग (तरु + मृग) m. Affe ÇABDAR. im ÇKDr.

तरुराग (तरु + राग) ein junger Schoss HĀR. 91. m. WĪLS. n. ÇKDr.

तरुराज (तरु + राज) m. der König der Bäume, die Fächerpalme RĀĀN. im ÇKDr. — Vgl. तृपाराज.

तरुराजन् (तरु + राजन्) m. der König der Bäume, Beiw. des Pāriśāta HARIV. 7153. fg.

तरुरुक्ता (तरु + रुक्ता) und तरुरोक्षिणी (तरु + रो°) f. = तरुनुज RĀĀN. im ÇKDr. NIGH. PR.

तरुवल्ली (तरु + वल्ली) f. eine best. Pflanze (s. पर्यटी) RĀĀN. im ÇKDr.

तरुशी (von तरु) adj. baumreich gaṇa लोमादि zu P. 5, 2, 100.

तरुशायिन् (तरु + शा°) m. Vogel (auf Bäumen schlafend) HĀR. 86.

तैरुप (von 1. तरु) 1) m. Bekämpfer, Ueberwinder: अर्थः परस्यात्तरस्य तरुपः RV. 6, 13, 3. 10, 113, 5. — 2) f. ई siegreicher Kampf: करोष्यर्षस्त-रुपीर्दुवस्युः SV. 1, 4, 1, 4, 5.

तरुपण्ड s. u. तरुखाण्ड.

तरुप्य (von तरुस), तरुप्यति bekämpfen NĀIGH. 4, 2. NĪR. 5, 2. वं तूर्य तरुप्यतः RV. 8, 88, 5.

तैरुस् (von 1. तरु) n. 1) Kampf: तनूहृचा तरुषि यत्कृष्विति RV. 6, 25, 4. — 2) Ueberlegenheit: कृत्वा दत्तस्य तरुषो विधर्मणि देवसो अग्निं जनयत् चितिभिः RV. 3, 2, 3. इशानासस्तुरुष ऋञ्जते नूनं 1, 122, 13. — Vgl. 1. तरु.

तरुसार (तरु + सार) m. Harz (viell. Bernstein): तत्र नेत्राणि (bei der Klystirspritze) सुवर्णरजतताम्रायोरितिदत्तप्रङ्गमणितरुसारमयानि (sic) Suçr. 2, 197, 9. Kämpfer HĀR. 104.

तरुस्था (तरु + स्था) f. = तरुनुज RĀĀN. im ÇKDr. NIGH. PR.

तरुट m. Lotuswurzel RĀĀV. im ÇKDr.

तरुणक n. wohl nur eine unrichtige Schreibung für तरुणक Schössling AV. 10, 4, 2.

तत्रतर ved. = तरुतर P. 7, 2, 34.

तैरुप्यम् (von 1. तरु; Padap.: तरु°) nach SĀS. überwindend, rettend; es könnte subst. n. Rettung sein: वं न इन्द्र राया तद्रूपसा (याकि) RV. 1, 129, 10.

तर्क, तर्कयति (ep. auch med.) DĀRUP. 33, 107 (उक्ते). 1) vermuthen, eine Vermuthung aufstellen: तो समीक्ष्य — तर्कयामास भ्रैमीति MBH. 3, 2663. R. 5, 18, 22. एवं सा तर्कयित्वा MBH. 3, 2889. तथा तर्कयामि यद्यने-नाचिरप्रव्रजितेन भवितव्यम् MRĀKĪH. 113, 24. PRAB. 20, 5. DAÇAK. in BENF. Çhr. 199, 10. अयि तर्कय केन देवी गता स्यात् sprich deine Vermuthung aus ÇĀK. 83, 5, v. 1. न मिथ्या मम तर्कितम् Vermuthung HARIV. 9467. — 2) sich in Vermuthungen über Jmd oder Etwas ergehen, hinter Jmd zu kommen suchen, sich eine Vorstellung von Jmd oder Etwas machen: mit dem acc.: दक्षिणेनाथ वामेन कतरेण स्विदस्यति । इति मा संगताः सर्वे तर्कयिष्यन्ति शत्रवः ॥ MBH. 4, 1970. शत्रोः सकाशात्संप्राप्तः सर्वथा तर्कयतामयम् । विश्वासायोगो मरुसा न कर्तव्यो विभीषणे ॥ R. 5, 90, 10. विधिर्विलासान्बध्यैश्च तरंगाङ्का हि तर्कयेत् KATHĀS. 26, 18. अत्यद्भुतमचित्त्यं च अर्तार्कतमिदं मया R. 1, 67, 21. नाहं तथा — चरामि लोके यथा वं मां तर्कयेसे (lies: तर्कयेसे beurtheilst, dir vorstellst) स्वबुद्ध्या MBH. 14, 913. — 3) für Jmd oder Etwas halten; mit dopp. acc.: स हि तो तर्कयामास इ-पतो नृपतिः अयम् MBH. 1, 6540. इयं न सदृशं तस्यास्तर्कयामास किं च न 6543. (ताम्) दुर्धर्षा तर्कयामास दीप्तमग्निशिखामिव 3, 2398. तर्कये वं म-रुद्भुतम् HARIV. 11402. वं तावक्तममां तर्कयसि welche hältst du dafür ÇĀK. 86, 9. इत्यंभूतां प्रथमचिरहे तामहे तर्कयामि MRĀGH. 92. प्रत्यदिशात्र (acc.) खलु भवतो धीरतां तर्कयामि 112. संप्रत्येतावतीं शक्तिं गमने तर्कया-म्यहम् । दशानं योजनशतं नवानं वा न संशयः ॥ R. 5, 1, 56. पूर्वमेव मया रा-म तर्कितस्त्वम् — मरुता तेजसा युक्ता गूढा ऽग्निरिव दारुषु 4, 11, 9. 3, 27, 22. — 4) nachsinnen, in Gedanken sich Jmd oder Etwas vorführen, im Sinne haben, an Jmd oder Etwas denken: तथा तर्कयतस्तस्य MBH. 3, 1723. दृष्ट्वा तत्तौकारं इयं तर्कयामास चित्रधा BHĀG. P. 3, 13, 20. श्रुतानि देवलिङ्गानि तर्कयामास MBH. 3, 2204. सदा ह्येनं तर्कयेते 5, 1895. प्राग्द्यो-